

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”**

Cu titlul de manuscris  
C.Z.U: 37.0 (043.2)

**OPROIESCU (Apetroaiei) Ana**

**FORMAREA CULTURII EVALUĂRII PEDAGOGICE**

**Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației**

**AUTOREFERAT**

**al tezei de doctor în științe pedagogice**

**CHIȘINĂU, 2016**

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei *Științe ale Educației*,  
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

**Conducător științific:**

COJOCARU - BOROZAN Maia, dr. hab. în ped., prof. univ., U.P.S. „I. Creangă”.

**Referenți oficiali:**

1. CRISTEA Sorin, dr. în ped., prof. univ.
2. ȘEVCIUC Maia, dr. în ped., conf. univ.

**Componența Consiliului Științific Specializat:**

2. COJOCARU Vasile – **președinte**, dr. hab. în ped., prof. univ.
3. GARȘTEA Nina – **secretar științific**, dr. în ped., conf. univ.
4. COJOCARU Victoria, dr. hab. în ped., prof. univ.
5. ANDRIȚCHI Viorica, dr. hab. în ped., conf. univ.
6. SADOVEI Larisa, dr. în ped., conf. univ.

Suștinerea va avea loc la **7 septembrie, 2016, ora 14.00**  
în ședința Consiliului Științific Specializat D 33.531.01-02,  
în cadrul Universității Pedagogice de Stat „I. Creangă”,  
Sala senatului, bloc 2,  
mun. Chișinău, str. I. Creangă 1,  
Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la  
biblioteca Universității Pedagogice de Stat „I. Creangă”  
și pe pagina web a C.N.A.A. ([www.cnaa.acad.md](http://www.cnaa.acad.md)).  
Autoreferatul a fost expedit la **7 august, 2016**

**Secretar științific**

**al Consiliului Științific Specializat**

GARȘTEA Nina, dr. în ped., conf. univ.

**Coordonator științific**

COJOCARU - BOROZAN Maia,  
dr. hab. în ped., prof. univ.

**Autoare**

**Oproiescu (Apetroaiei) Ana**

© Oproiescu (Apetroaiei) Ana, 2016

## REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

**Actualitatea temei.** Evoluția sistemului de evaluare urmează cursul schimbărilor de concepție și metodologie care se produc actualmente la nivelul politicilor educaționale și sociale [15, p. 292]. Opțiunea pentru modelul ideal al profesorului, rămâne o problemă deschisă, avansată pertinent de Legea Educației Naționale din România și Codul Educației din R. Moldova, ce stimulează formarea personalității profesorului din perspectiva valorilor culturii în educație. Demersul evaluativ corespunde transferului de valori constituite prin dezvoltarea socială [9].

Standardele educaționale pentru învățământul din România și Republica Moldova, proiectate din perspectiva competențelor, actualizează preceptele teoretice ale paradigmei constructiviste, marcând trecerea de la un enciclopedism al cunoașterii la o cultură a acțiunii contextualizate [Apud, 49, p. 18-24]. Conceptul de *evaluare* se referă la sistemul de învățământ în strânsă corelație cu evaluarea realizată la nivelul procesului de învățământ cu funcție autoreglatoare pentru asigurarea eficienței instruirii.

Evaluarea pedagogică rămâne una din cele mai controversate componente ale procesului educațional, fapt ce explică preocuparea experților pentru asigurarea eficienței activității didactice, de la evaluarea randamentului școlar la evaluarea efectelor învățământului în plan economic, sociocultural, al calității vieții și condiției umane ș.a.m.d. [30, p. 72], [54, p. 30].

Din aceste rațiuni teoretice V. Cojocaru (2007), (2013) subliniază, că *este nevoie de o nouă paradigmă a evaluării, ce ar asigura cultura evaluării calității educației în contextul cerințelor actuale* [20, p.173-187]. Dezvoltarea semnificației epistemice a termenului de *evaluare*, generată de coerența principiilor abordării constructiviste a educației se obiectivează în pedagogia interactivă, care vizează, *evaluarea interactivă*, definită de M.-D. Bocoș (2013) ca fiind favorabilă relevării dificultăților individuale în învățare ale educaților [12, p.114]. La ora actuală *evaluarea* trebuie concepută nu doar ca un control al cunoștințelor sau ca mijloc de măsurare obiectivă a performanței școlare, ci ca o strategie globală a formării, or, evaluarea este o condiție de asigurare a eficacității procesului educațional, prin faptul că orientează și corectează predarea și învățarea” [30, p.13].

### **Descrierea situației în domeniu și identificarea problemei de cercetare.**

Incursiunea istorică în teoria evaluării atestă un traseu sinergic integrativ al predării-învățării-evaluării, confirmând schimbarea în educație prin trecerea evaluării de la pedagogia tradițională a ascultării → la pedagogia interactivă a acțiunii → spre pedagogia pentru creșterea competențelor. Preocupările pentru teoria și metodologia evaluării, *în general*, și pentru cultura evaluării pedagogice, *în special*, au fost

înregistrate în cercetările de referință ale psihologilor și pedagogilor din diferite spații geografice. Concepțiile despre evaluarea educațională evoluează de la „*cultura testării*” la „*cultura evaluării*” și „*evaluarea autentică*”.

În scopul poziționării conceptuale asupra culturii evaluării pedagogice au fost consultate paradigmele educației și modelele docimologice actuale, principiile evaluării, legitățile apariției fenomenelor evaluării subiective și mecanismele excluderii fenomenelor evaluării subiective, funcțiile actuale ale evaluării sintetizate din domeniul teoriei și metodologiei evaluării, fundamentând cercetarea pe anumite premise epistemologice create de autorii: B. Bloom, R. Tayler, G. De Landsheere (1975) (cadrul teleologic al evaluării), I. T. Radu (1999) (2007) (teoria și practica evaluării), Lisievici P. (2001, 2002) (evaluarea în învățământ), Crețu C. (2005) (modele alternative de evaluare), C. Cucuș (2008) (concepțiile filozofice asupra evaluării), S. Cristea (2010) (conceptul pedagogic de evaluare), El Joița (2010), (evaluarea în contextul paradigmelor educației contemporane), Manolescu M. (2010) (teoria și metodologia evaluării), Albu G. (2011) (mecanisme ale evaluării), Bocoș M. (2013) (evaluarea interactivă), Ciocănel Cr. (2013) (autoevaluarea), Hattie J. (2014) (recomandări metodologice în vederea evaluării autentice), Fusa C. (2015) (evaluarea în învățământ) etc. Apreciem conținutul ideatic al lucrărilor de opțiune metodologică prin criterii, indicatori și descriptori ale Seviului Național de Evaluare și Examinare, al documentelor normative din România și din R. Moldova: *Concepția evaluării rezultatelor școlare* (2006) [25], Codul educației (R. Moldova) și alte acte normative ale evaluării ARACIS și ARACIP (România) [37], ANACIP (R. Moldova) [40] etc.

Aprecie înaltă merită contribuția la dezvoltarea teoriei și practicii evaluării a autorilor din R. Moldova: Pâslaru Vl., Achiri I., Cabac V. (2006) (*Concepția evaluării rezultatelor școlare*), Platon C. (2005) (evaluarea calității în învățământul universitar), Cojocaru V. Gh. (2007) (calitatea în educație), (2013) (diagnosticarea pedagogică), Patrașcu Dm. (2005) (tehnologii educaționale), Guțu Vl. (2009) (evaluarea standardelor educaționale), Șevciuc M. (2012) (formarea cadrelor didactice), Sadovei L., Papuc L., Cojocaru M., Ovcerenco N. (2009) (2014), (fundamentele științelor educației), (didactica generală), Cuznețov L. (2010) (educație prin optim axiologic), Cojocaru V. (2010) (transferul inovațional în învățământul superior), Cojocaru-Borozan M. (2010) (teoria și metodologia evaluării culturii emoționale a cadrelor didactice), Garștea N. (2010) (valențe ale competenței profesionale), Silistraru N. (2011) (cercetarea pedagogică), Hadârcă M. (2013) (conceptul de integralizare a evaluării), Sv. Nastas (2013) (evaluarea rezultatelor școlare) etc. Autorii demonstrează, prin judecăți de valoare științifică,

necesitatea evaluării obiective, competența de evaluare a cadrelor didactice fiind interpretată ca premisă a eficacității profesionale a cadrelor didactice [43, p. 55].

Cu toate acestea, **problema evaluării subiective** rămâne obiectul de studiu al numeroaselor investigații, în care se evidențiază tendința autorilor de a defini un sistem de *valori docimologice subscrise culturii evaluării pedagogice*, concept pedagogic de mare interes științific în ultimul deceniu, insuficient conceptualizat.

Constatăm faptul că în literatura de domeniu se operează cu diferiți termeni „**cultură evaluativă**” și „**cultură docimologică**”, concepte, semnificația cărora în afara contextului literaturii pedagogice, poate fi extinsă și asupra altor domenii ale evaluării, departe de ideea de a renunța la acești termeni, optăm însă pentru un dezvoltarea limbajului pedagogic specific care conferă pedagogiei mai multă precizie științifică. Din aceste rațiuni, în cercetarea teoriei și practicii evaluării, operăm cu termenul „**cultură a evaluării pedagogice**”, elaborat în cercetare, pentru necesitățile demersului investigativ, **prin care înțelegem** „o concepție sistemică asupra conduitei profesionale a cadrelor didactice în termeni de valori docimologice, definite din perspectiva profesorului și a elevilor, ce permit realizarea funcțiilor evaluării prin aplicarea principiilor evaluării obiective și a indicatorilor culturii evaluării pedagogice, respectarea cărora e posibilă prin proiectarea strategiilor moderne de evaluare ce anticipează apariția fenomenelor evaluării subiective asigurând calitatea produselor evaluării” [6, p. 123].

*Problematica evaluării pedagogice* ia amploare în rezultatul extinderii fenomenelor evaluării subiective la nivelul demersului didactic și perpetuarea continuă a fenomenelor evaluării subiective ce pot fi definite ca și **contradicții** ce conduc la ideea necesității de a elabora și implementa un traseu de formare a CEP în perspectiva integrării acestora în conduita docimologică a cadrelor didactice: (a) între exigențele standardelor de evaluare obiectivă a rezultatelor școlare și pregătirea insuficientă, în acest sens, a cadrelor didactice; (b) între necesitatea evidenței obiective a reușitei școlare și clarificarea științifică incertă a semnificației CEP pentru eficientizarea procesului de evaluare în sinergia acțiunilor de predare-învățare-evaluare; (c) între nevoia creării premiselor culturii evaluării pedagogice prin asigurarea unor condiții psihopedagogice optime de responsabilizare a cadrelor didactice pentru aplicarea strategiilor de evaluare și preocuparea insuficientă pentru asigurarea autenticității acțiunilor de evaluare prin diversificarea metodologiei de evaluare ce ar conduce la promovarea valorilor CEP; (d) între importanța fundamentării teoretico-metodologice a culturii evaluării pedagogice și dezvoltarea complicată a competențelor profesionale (evaluativă și decizională) a cadrelor didactice pentru anticiparea dificultăților evaluării generează **problema cercetării: Care sunt premisele epistemologice ale culturii**

*evaluării pedagogice la nivelul principiilor evaluării obiective și ale indicatorilor CEP? Cum pot fi anticipate fenomenele evaluării subiective? Care sunt valorile culturii evaluării pedagogice din perspectiva profesorilor și a elevilor?*

Argumentele expuse demonstrează că formarea culturii evaluării pedagogice trebuie să devină o preocupare constantă în vederea valorificării integrale a strategiilor de formare a competenței evaluative a cadrelor didactice, fiind un proces îndelungat ce necesită abordare contextualizată pentru a fi validată în timp în perspectiva atingerii valorilor culturii docimologice. Reflecțiile științifice asupra problemelor actuale ale evaluării permit identificarea factorilor ce crează impedimente în evidența performanțelor școlare, inclusiv fenomenul copierii la examen frecvent înregistrat, ce denotă investigarea insuficientă a valorilor culturii pedagogice ce ar preveni erorile în evaluare subliniind *necesitatea de a elabora Demersul strategic orientat spre formarea culturii evaluării pedagogice*.

**Problema prevenirii erorilor evaluării** poate fi soluționată prin *crearea unor premise teoretice*: elaborarea unui posibil Model teoretic al CEP la nivelul unor principii și criterii de evaluare obiectivă, prin determinarea indicatorilor evaluării obiective, a valorilor specifice CEP și a *cadrelui praxiologic al formării culturii evaluării pedagogice* prin: elaborarea recomandărilor metodologice profesorilor școlari *Strategii de anticipare a erorilor evaluării școlare* și organizarea training-urilor de formare a competenței evaluative a profesorilor școlari prin acțiuni de analiză metodologică a erorilor evaluării școlare, orientate, în special, spre sporirea culturii evaluării pedagogice; elaborarea, implementarea și validarea experimentală a Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice (DSFCEP) în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice. Constatăm faptul, că practica educațională demonstrează necesitatea abordării inovative a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective. În aceste circumstanțe psihopedagogice au fost definite scopul și a obiectivele concrete ale cercetării.

**Scopul investigației** constă în elaborarea reperelor teoretice și metodologice ale formării culturii evaluării pedagogice.

**Obiectivele cercetării** vizează:

1. determinarea reperelor teoretice ale evaluării educaționale în evoluția paradigmei docimologice;
2. elucidarea factorilor generatori de erori, a fenomenelor evaluării subiective și a implicațiilor psihopedagogice ale acestora asupra performanțelor școlare;

3. poziționarea conceptuală asupra evaluării obiective în cadrul Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice (MTCEP), elaborat în baza principiilor evaluării obiective, a criteriilor, a indicatorilor și a valorilor specifice CEP;

4. diagnosticarea pedagogică a obiectivității profesorilor în evaluare;

5. elaborarea și validarea experimentală a Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective (DSFCEP) în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice.

**Metodologia cercetării** a antrenat: documentarea științifică, analiza fenomenelor evaluării (*de sens și semnificație*), explorarea profesională a mediului educațional, experimentul pedagogic, chestionarul, probe de evaluare, grilă de observație, metode statistice.

**Noutatea și originalitatea științifică a investigației** este obiectivată în:

- poziționarea conceptuală asupra evaluării obiective în Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice (MTCEP);
- elaborarea principiilor evaluării obiective, a criteriilor și a indicatorilor culturii evaluării pedagogice reflectați în valori specifice CEP;
- argumentarea importanței valorilor CEP, identificate în cercetare, ce asigură dezvoltarea competenței evaluative a cadrelor didactice.

**Problema științifică soluționată în cercetare** constituie:

- stabilirea reperelor teoretice ale evaluării pedagogice în evoluția paradigmei docimologice;
- conceptualizarea evaluării obiective în cadrul Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice;
- elaborarea principiilor evaluării obiective și a criteriilor evaluării culturii evaluării pedagogice, a indicatorilor și a valorilor specifice culturii evaluării pedagogice;
- prevenirea/excluderea erorilor în evaluarea pedagogică prin Demersul strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice.

**Semnificația teoretică a cercetării** este justificată de:

- determinarea fundamentelor teoretice ale evaluării educaționale în evoluția paradigmei docimologice prin abordarea integrată a predării-învățării-evaluării;
- elucidarea factorilor generatori de fenomene ale evaluării subiective și a impactului erorilor evaluării asupra eficienței profesionale a cadrelor didactice;
- crearea noilor cunoștințe științifice în domeniul *Teoria evaluării pedagogice*.

### **Valoarea aplicativă a rezultatelor cercetării constă în:**

- stabilirea gradului de obiectivitate a profesorilor în prevenirea erorilor evaluării;
- utilizarea criteriilor și indicatorilor CEP în evaluarea/autoaprecierea profesională;
- elaborarea, implementarea și validarea experimentală a DSFCEP pentru prevenirea evaluării subiective ce asigură realizarea optimă a funcțiilor evaluării;
- descrierea reprezentărilor profesorilor despre CEP;
- formularea sugestiilor metodologice privind excluderea erorilor în evaluare prin integrarea valorilor CEP în conduita profesională a cadrelor didactice contemporane;
- interpretarea rezultatelor experimentale obținute din aplicarea DSFCEP.

### **Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:**

1. Fundamentele teoretice identificate în evoluția paradigmei docimologice crează un fond de idei, ce constituie premisa anticipării științifice a apariției și consolidării termenului de cultură a evaluării pedagogice în pedagogia postmodernă.
2. Perspectiva Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice, elaborat în baza principiilor evaluării obiective, a criteriilor și a indicatorilor culturii evaluării pedagogice permite evidențierea cadrului conceptual contextual și a valorilor specifice, aferente docimologiei contemporane.
3. Deschiderea culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective și excluderea erorilor reprezintă condiția prioritară de asigurare a eficienței și autorității profesionale a cadrelor didactice.

**Implementarea rezultatelor cercetării științifice** a fost realizată prin: diseminarea elaborărilor teoretice în mediul școlar în perioada de formare continuă a cadrelor didactice școlare și în mediul studenților stagiați în procesul de pregătire inițială la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din Universitatea din Pitești, România și în Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău, R. Moldova și prin validarea experimentală a DSFCEP în Colegiul Național „Zinca Golescu” din Pitești și în Liceul Teoretic „Gh. Ghimpu”, Chișinău, Republica Moldova în perioada anilor 2009 - 2015.

**Aprobarea și validarea rezultatelor științifice** este asigurată de prezentarea rezultatelor investigației în monografie individuală, ghid metodologic universitar, în reviste științifice de specialitate, în cadrul forurilor științifice internaționale și naționale, în anele doctoranzilor, în ședințele catedrei Științe ale educației a U.P.S. „I. Creangă”.

**Publicațiile la tema tezei:** 10 lucrări științifice - monografie (1) [50], ghid metodologic (1) [5], articole în reviste științifice (5) [3], [6], [8], [9], [4] și participări la foruri științifice internaționale (3) [2], [7], [10].



**Volumul și structura tezei** include adnotări în limbile română, rusă și engleză, introducere, 3 capitole descrise în 150 de pagini de text de bază, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 200 surse, 10 anexe.

**Concepte-cheie:** evaluare, cultura evaluării pedagogice (CEP), evaluare subiectivă, erori ale evaluării, competența de evaluare pedagogică.

**Lista abrevierilor** utilizate include sintagme terminologice: *în limba română:* CEP - cultura evaluării pedagogice, MTCEP - Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice, DSFCEP - Demersul strategic de formare a culturii evaluării pedagogice, EE - eșantion experimental, EC - eșantion de control, UP - Universitatea din Pitești, UPSC - Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău, U.E. - Uniunea Europeană, UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură); *în limba rusă:* КПО - Культура педагогического оценивания, ТМКПО - Теоретическая модель культуры педагогического оценивания, СФКПО - Стратегия формирования культуры педагогического оценивания; *în limba engleză:* PEC - Pedagogical Evaluation Culture, TMPEC - Theoretical Model of the Pedagogical Evaluation Culture, SIFPEC - Strategic Intercession of the Formation of the Pedagogical Evaluation Culture for preventing the subjective evaluation.

## CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată actualitatea și importanța temei investigate, este formulată problema cercetării și direcțiile de soluționare, scopul și obiectivele, sunt descrise valoarea științifică și praxiologică a cercetării ce demonstrează noutatea și originalitatea științifică a investigației.

**CAPITOLUL 1, „Repere teoretice ale evaluării educaționale”**, prezintă studiul teoretic axat pe evoluția paradigmei docimologice și precizarea semnificației noțiunii de evaluare, în general, și a CEP, în special; abordează teoretic diversitatea semnificațiilor conceptului de CEP, pentru a conceptualiza conceptul de CEP, prezentând argumentele științifice necesare pentru promovarea valorilor CEP în scopul prevenirii erorilor în evaluarea școlară și a formării profesionale a cadrelor didactice la nivelul competenței evaluative; descrie factorii generatori de erori și fenomenele evaluării subiective. Demersul investigativ al cercetării descrie evaluarea obiectivă ca problemă pedagogică evocând problematica evaluării în context școlar și implicațiile erorilor în evaluare asupra reușitei școlare. Prin sinteza teoretică în domeniul teoriei și practicii evaluării cercetarea este orientată spre modelarea teoretică a termenului *cultura evaluării pedagogică* pentru precizarea conținutului specific.

Studiile de referință în aria *teoriei și practicii evaluării* sunt semnate de V. Pavelcu (1968), I. T. Radu (1981), I. Jinga (2006), S. Cristea etc. (2006), în R. Moldova VI. Pâslaru în colaborare cu I. Achiri (2006), C. Platon (2005), Sv. Nastas etc. ce au contribuit la stabilirea unui cadru normativ al docimologiei. În cheia examinării valorilor ce definesc docimologia ca știință a evaluării, S. Cristea (2010) atribuie „*pedagogiei potențialul de a reflecta valorile modelului cultural al societății*” [28].

***Evoluția istorică a paradigmei docimologice*** a scos în evidență procesul dezvoltării epistemologice a evaluării, marcat de ***concepțiile***: paradigma „*evaluarea comparativă*”, paradigma „*evaluarea prin obiective*” sau „*evaluarea criterială*”, paradigma „*evaluarea corectivă*”, paradigma „*evaluarea conștientizată*” sau „*evaluarea formatoare*”. Cercetările docimologice contemporane sunt axate pe problematica dezvoltării unor strategii evaluative performante. După cum definește S. Cristea (2010) „*evaluarea este ca o acțiune managerială ce solicită raportarea rezultatelor obținute într-o activitate la un ansamblu de criterii specifice în vederea luării unor decizii optime și adecvate contextului educațional* [27, p. 149].

Practica docimologică relevă numeroase dificultăți de evaluare obiectivă. Dezbaterile teoretice despre caracterul obiectiv și subiectiv al evaluării aduc în atenția comunității științifice disfuncții ale evaluării ce vizează de cele mai multe ori aspecte cu referire la personalitatea profesorului și a elevilor, fapt ce denotă importanța culturii evaluării pedagogice. În cadrul evaluării pedagogice, *interacțiunea dintre subiectivism și obiectivitate* reprezintă una dintre principalele probleme cu care se confruntă cadrele didactice, elevii și părinții acestora [57].

Problema culturii evaluării pedagogice este abordată în optica corectitudinii, obiectivității și a transparenței, suscitând în ultimele decenii dezbateri controversate. Statutul complex și funcțiile multiple ale evaluării în procesul de învățământ generează ***apariția și perpetuarea fenomenelor evaluării subiective*** care transcend rigorile actului evaluativ în funcție de evoluția evenimentelor și interacțiunilor dintre actorii principali ai educației. Dintre evoluțiile majore ale teoriei și practicii evaluării care au avut la originea lor problemele evaluării, una dintre cele mai importante este excluderea fenomenelor evaluării subiective. În cheia pedagogiei contemporane, metodologia alternativă a procesului de învățământ constituie o categorie flexibilă la nivelul strategiilor de evaluare în perspectiva asigurării convergenței permanente a acțiunilor de predare-învățare-evaluare.

Didactica modernă și postmodernă insistă tot mai mult pe optimizarea corelației funcționale între predare-învățare-evaluare pe direcția extinderii argumentelor pentru o *cultură evaluativă* [54], în sensul conceptualizării la nivel de structură și conținut a *culturii evaluării pedagogice*, termen ce reflectă multitudinea

activităților de evaluare în care sunt implicate cadrele didactice prin funcția profesională de evaluator. Autorii de cercetări în aria docimologiei discută intens despre necesitatea clarificării semnificației și a formării unei viziuni exacte asupra conceptului de „**cultură a evaluării pedagogice**” [54], [58], [52], [54].

Constatăm cu apreciere faptul că se afirmă pregnant tendința de a înlocui *cultura tradițională a controlului, a examinării, a verificării* cu o *cultură modernă a evaluării*. **Cultura evaluării pedagogice semnifică transformarea evaluării în autoevaluare** aceasta reprezentând **scopul principal al educației** [Apud, 9] ce determină apariția altor tendințe în evoluția problematicii evaluării: *orientarea spre scopul evaluării și accentul pe competența metodologică a evaluatorilor* [21].

CAPITOLUL 2, „**Poziționări conceptuale asupra culturii evaluării pedagogice**”, descrie abordarea constructivistă a evaluării ca proces integrat predării și învățării școlare; conținutul capitolului 2 fiind centrat pe analiza studiilor metodologice privind abordarea integrată a predării-învățării-evaluării și prezintă practici educaționale actuale de asigurare a calității evaluării școlare pe plan global și național evocând forme, metode și mijloace specifice.

Cu pondere epistemică și practică în capitolul 2 sunt reflectate particularitățile gândirii pedagogice contemporane privind **cultura evaluării pedagogice**, concepută prin acțiuni sistemice ce arată calitatea interacțiunii conceptuale obiective - conținuturi - metodologie – rezultate - reglare.

Din punct de vedere al conexiunilor componentelor procesului educațional, evaluării îi revine rolul de stimulator al interacțiunii predare-învățare și mecanism ce determină eficiența instruirii. Analizând cercetările de teorie și practică a evaluării despre experiențele pedagogice de asigurare a calității evaluării școlare pe plan global și național, prezentăm rolul competenței evaluative în sporirea profesionalismului pedagogic.

În pofida eforturilor de investigație a evaluării, există, totuși, puține lucrări vizând semnificația termenului *cultura evaluării pedagogice*. Conținutul capitolului include **Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice** ce reflectă noutatea și originalitatea științifică a cercetării la nivelul principiilor evaluării obiective, a indicatorilor și a valorilor culturii evaluării pedagogice, concretizate într-o definiție originală a culturii evaluării pedagogice. *Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice* este organizat pe șase axe/dimensiuni/planuri care devin funcționale prin gradul sporit de interdependență a elementelor componente (Fig. 1).

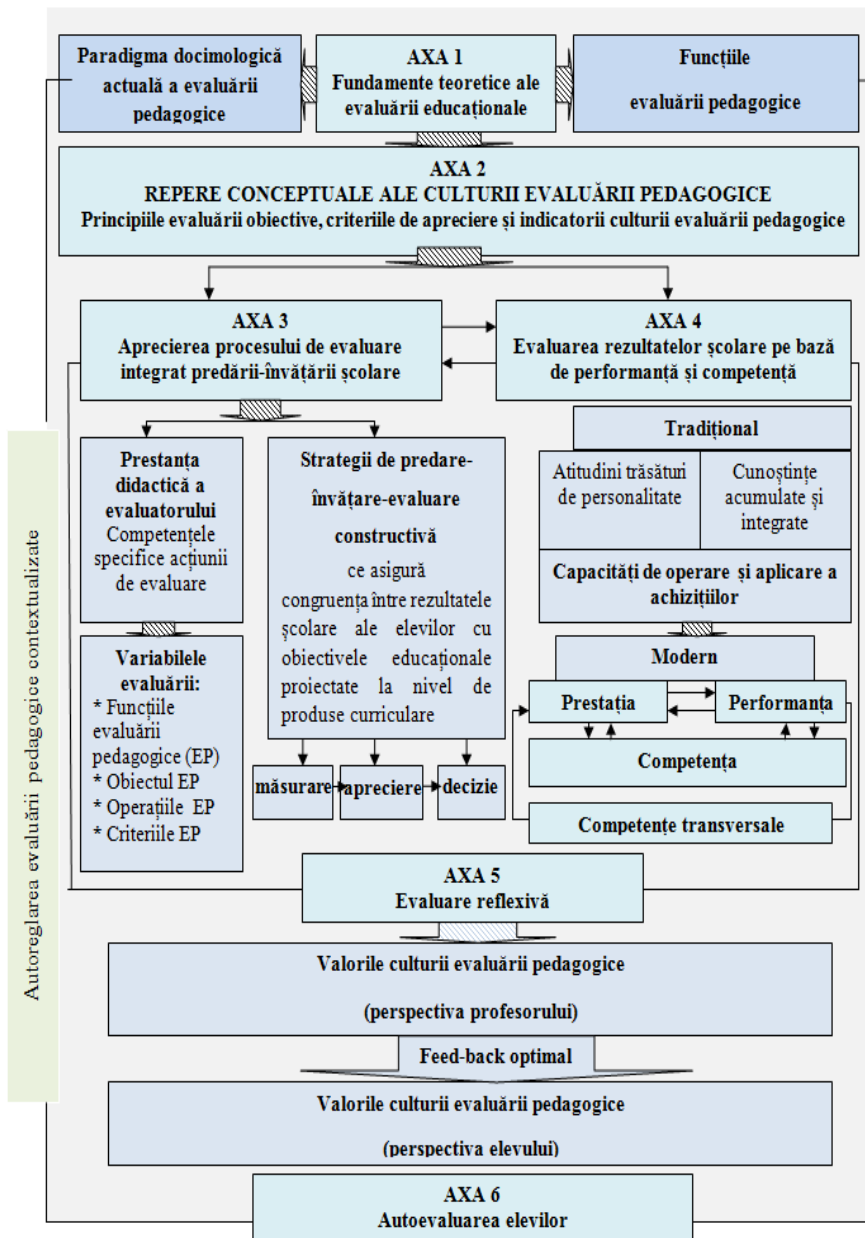


Fig. 1. Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice

**1. Axă Fundamente teoretice ale evaluării** educaționale întrunește, în scopul identificării și valorizării unui sistem de idei științifice proprii paradigmei actuale a evaluării, desprinse din teoria și practica evaluării. Viziunea noastră asupra evaluării rezultatelor școlare se înscrie într-o concepție reflexivă asupra procesului și produselor evaluării, ce orientează pozitiv demersurile evaluative spre realizarea funcțiilor evaluării prin analiza și interpretarea valorică a ideilor și practicilor din sfera evaluării rezultatelor școlare cu un înalt potențial de furnizare a cunoștințelor procedurale pentru fundamentarea conceptului cheie – **cultura evaluării pedagogice**.

**2. Axă Repere conceptuale ale culturii evaluării pedagogice** apare ca o necesitate procedurală în demersul teoretic de clarificare a structurii și a conținutului culturii evaluării pedagogice. *Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice* (MTCEP), elaborat la nivelul principiilor, a indicatorilor, și a valorilor specifice în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice în context educațional a facilitat formularea judecăților privind evaluarea rezultatelor școlare în cadrul unei posibile definiții a culturii evaluării pedagogice care pretinde a fi un produs teoretic original.

Înțelegem prin **cultura evaluării pedagogice** o concepție sistemică și generalizată asupra evaluării pedagogice ce asigură realizarea funcțiilor evaluării prin: (a) *calitatea procesului de evaluare a rezultatelor școlare*, interpretată la nivelul valorizării principiilor evaluării pedagogice, a indicatorilor CEP și a criteriilor evaluării obiective de natură pedagogică, docimologică și sociologică, aplicarea cărora permite proiectarea strategiilor moderne de evaluare și anticipează apariția fenomenelor evaluării subiective și (b) *calitatea produselor evaluării școlare* în termeni de valori ale CEP, definite din perspectiva profesorului și a elevilor.

Reperetele conceptuale ale culturii evaluării pedagogice, rezultate din analiza funcțiilor actuale ale evaluării educaționale, sunt reprezentate de **criteriile evaluării obiective**: (a) **psihopedagogice** (asigură corelația obiective-probe de evaluare în conceperea procesului evaluative), (b) **docimologice** (exclue factorii provocatori de subiectivism în evaluare, apreciază nivelul performanței în învățare a elevilor prin formularea calificativelor de evaluare, formulează probleme individuale de învățare și direcții de recuperare), (c) **sociologice** (ierarhizează elevii în grupul școlar în funcție de rezultatele școlare) și de **indicatorii culturii evaluării pedagogice**: conceperea formelor și instrumentelor de evaluare a rezultatelor școlare conform cerințelor actuale, descrierea rezultatelor școlare inițiale pentru a

aprecia performanțele de reper în realizarea obiectivelor, abordarea elevilor în actul de evaluare bazându-se pe rezultate, asigurarea corespondenței dintre nota atribuită de profesor prin evaluare și autoevaluarea elevului, asigurarea corelației funcționale între funcțiile, obiectul evaluării și strategiile evaluative, aprecierea gradului de realizare a obiectivelor operaționale, enumerarea caracteristicilor privind calitatea procesului de învățare, informare despre caracteristicile produsului învățării elevilor (control-autocontrol), compararea notei atribuite de profesor și a notei rezultate din autoevaluarea elevului, precizarea privind evoluția individuală, asigurarea evidenței statutului individual al elevilor în grupul școlar.

Elaborate nemijlocit pentru activitățile de formare a cadrelor didactice și a studenților, **principiile evaluării pedagogice:** principiul atitudinii profesioniste față de evaluat, principiul abordării actului evaluativ orientat spre măsurarea competențelor, principiul formulării deciziei prin judecăți de valoare despre semnificația calitativă a rezultatelor școlare, al evidenței sociale a gradului de integrare a elevilor prin reușita individuală, al monitorizării progresului individual al elevilor, care implică respectarea unor reguli valorificate în demersul strategic.

**Axa 3. A. Aprecierea procesului de evaluare,** integrat predării-învățării școlare vizează, în primul rând, *prestanța didactică a evaluatorilor* (a profesorilor) prin intermediul competențelor specifice necesare în actul evaluativ.

**Axa 3. B. Aprecierea procesului de evaluare, integrat predării-învățării** școlare se referă și la strategiile evaluative ce asigură congruența cu obiectivele educaționale, stipulate în programele școlare. Strategiile de evaluare se definesc prin intermediul variabilelor evaluării: *funcțiile evaluării, obiectul evaluării școlare, operațiile și criteriile evaluării școlare.*

**Axa a 4-a Evaluarea rezultatelor școlare pe bază de performanță și competență** a culturii evaluării pedagogice arată asupra tendințelor didacticii moderne care subliniază trecerea de la evaluarea atitudinilor, cunoștințelor și capacităților la aprecierea prestației elevilor, a performanței și a competenței cu efect pe termen lung în cheia competențelor transversale.

**Axa a 5-a Evaluarea reflexivă** evocă o altă componentă a culturii evaluării pedagogice - *valorile CEP*, care se reflectă în activitatea pedagogică din câmpul profesional prin conduita docimologică a cadrelor didactice ce stimulează exprimarea valorilor culturii în prestanța școlară a elevilor.

În Tab. 1 sunt prezentate valorile culturii pedagogice din perspectiva profesorului și a elevilor, la o examinare mai atentă a cărora se desprinde corelația și strânsa interdependentă a acestora.

Tabelul 1. Valorile culturii evaluării pedagogice

Valorile culturii evaluării pedagogice	
Perspectiva profesorului	Perspectiva elevilor
<ul style="list-style-type: none"> <li>• valorificarea criteriilor evaluării</li> <li>• exactitatea opțiunii metodologice</li> <li>• centrarea pe elev</li> <li>• extensia evaluării</li> <li>• managementul deciziei</li> <li>• precizia evaluării</li> <li>• obiectivitatea evaluării</li> <li>• managementul deciziei</li> <li>• construcția argumentelor</li> <li>• compatibilizarea evaluare- autoevaluare</li> <li>• autenticitatea evaluării</li> <li>• asigurarea feed-backului pozitiv</li> <li>• comunicarea deciziei</li> <li>• formularea direcțiilor de recuperare</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- comportamente afective, cognitive psihomotrice observabile,</li> <li>- cooperarea elevilor cu profesorul,</li> <li>- mulțumirea din tranzacția școlară în vederea obținerii notei,</li> <li>- acord în raport cu decizia despre nota acordată de profesor,</li> <li>- cunoașterea criteriilor de evaluare</li> <li>- percepția progresului individual,</li> <li>- sentimentul realizării de sine în grupul școlar,</li> <li>- imaginea de sine satisfăcătoare,</li> <li>- interes pentru recuperarea dificultăților,</li> <li>- răspunsuri adecvate prin acțiuni concrete de autoevaluare continuă.</li> </ul>

**Axa a 6-a Autoevaluarea elevilor** este invocată din ce în ce mai mult în ultimul timp. Se constată că cea mai mare parte din respondenți au probleme de ordin docimologic, înregistrând un *nivel insuficient de obiectivitate* în evaluarea didactică. Autorul testului de autoevaluare recomandă o revedere a propriului stil de evaluare din perspectiva reconsiderării activității evaluative și a raporturilor cu predarea-învățarea, autoevaluarea și evaluarea fiind într-o reciprocă și perpetuă interacțiune.

**CAPITOLUL 3 „Cadru experimental al formării culturii evaluării pedagogice”**, prezintă designul cercetării, descrierea metodelor de cercetare cantitativă și calitativă proiectate. Cercetarea experimentală este orientată spre diagnosticarea pedagogică a calității/eficacității evaluării pedagogice și aplicarea *Demersului strategic al formării culturii evaluării pedagogice* a cadrelor didactice ce include etape și acțiuni concrete ce au contribuit la diminuarea erorilor evaluării în învățământul preuniversitar. Conținutul capitolului demonstrează adevărul axiomatic că prin CEP se crează premise pentru eficientizarea prestanței profesionale a cadrelor didactice, atribuind noi conotații fenomenului studiat (CEP) în planul *valorilor specifice: respectarea principiilor evaluării obiective, monitorizarea evaluării pe termen scurt și pe*

*termen lung, proiectarea rațională a strategiilor de evaluare, asumarea responsabilității pedagogice pentru acțiunile de evaluare, reflectarea asupra efectelor evaluării, măsurabile în termeni de competență de autoevaluare.*

Cercetarea experimentală s-a desfășurat în perioada 2011-2014. Eșantionul general al cercetării (240 subiecți) a fost constituit din profesori școlari, studenți pedagogi, elevi și părinți, subiecți ai GE din Pitești, România (Colegiul național „Zinca Golescu” și DPPD) și subiecții GC din Chișinău, R. Moldova (Liceul teoretic „G. Ghimpu”).

Prin cercetarea experimentală a problemei vizate, am urmărit scopul diagnosticării calității evaluării pentru determinarea/implementarea/validarea experimentală a condițiilor psihopedagogice de prevenire a erorilor în procesul de evaluare, descrierea cărora urmează în cadrul Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective (DSFCEP).

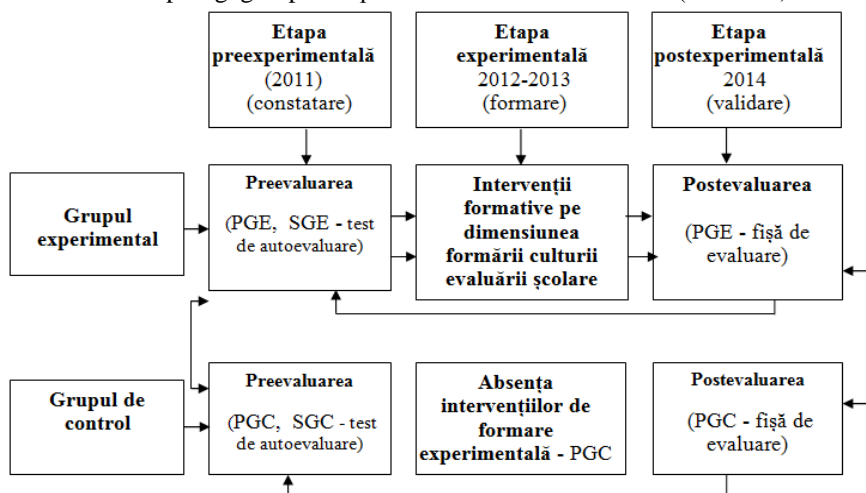


Fig. 2. Demersul experimental al cercetării culturii evaluării pedagogice

**Variabilele cercetării experimentale** definite pentru necesitățile investigației exprimă valorile culturii evaluării pedagogice din perspectiva profesorului: (1 - exactitatea opțiunii metodologice; 2 - consecutivitatea deciziei; 3 - obiectivitatea evaluării pentru anticiparea evaluării subiective; 4 - precizia evaluării (măsurare - apreciere - decizie); 5 - extensia evaluării; 6. compatibilizarea deciziei evaluare-autoevaluare; 7 - centrarea pe elev; 8 - accesibilitatea conținutului evaluat; 9 - proiectarea criteriilor evaluării, 10 - comunicarea deciziei; 11 - managementul deciziei; 12 - autenticitatea evaluării).



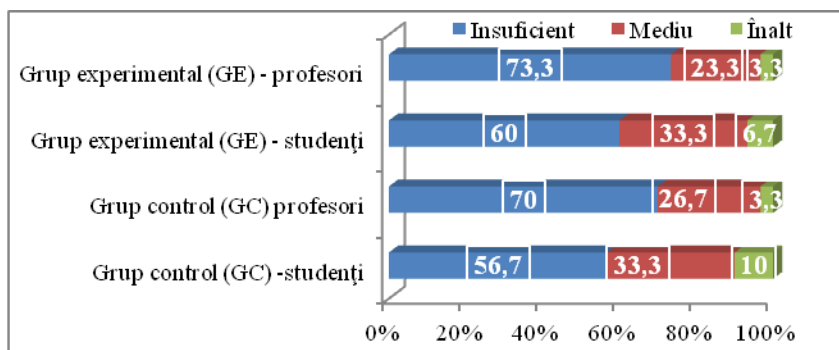


Fig. 3. Niveluri comparate de formare la profesori și studenți a CEP (constatare)

La etapa de constatare a experimentului pedagogic din aplicarea instrumentelor cercetării rezultă evidențierea unui sistem de probleme identificate din cercetarea reprezentărilor profesorilor școlari, a studenților, a elevilor și a părinților despre evaluarea pedagogică. În învățământul preuniversitar problemele evaluării se atestă frecvent din cauza evaluării subiective.

Obiectivele cercetării după etapa de constatare au vizat *elaborarea Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective* (DSFCEP). Intenția de a integra valorile culturii evaluării pedagogice în conduită docimologică a presupus proiectarea și introducerea în conținuturile disciplinelor la Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic (DPPD) și în conținutul disciplinelor pedagogice la Modulul Psihopedagogie a reperelor conceptuale ale culturii evaluării pedagogice, reprezentate de *criteriile evaluării obiective* și de *indicatorii culturii evaluării pedagogice*, descrise în capitolul 2.

*Demersul strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective* (Fig. 4) vizează condițiile psihopedagogice de prevenire/diminuare/excludere a erorilor în procesul de evaluare, elaborate pentru necesitatea abordării inovative a evaluării rezultatelor școlare în perspectiva promovării valorilor CEP, percepută ca acțiunii de valorizare a personalității elevilor.

**Etapa I „Stabilirea reperelor teoretice ale CEP”** a demersului strategic proiectat pentru a reflecta condițiile psihopedagogice ce ar anticipa apariția erorilor în evaluarea școlară, presupune actualizarea sistemului de idei ce vizează formarea cadrelor didactice pentru a elabora și emite aprecieri valorizatoare privind performanțele școlare definite în conduita școlară dezirabilă din punctul de vedere al standardelor acceptate la nivelul sistemului de învățământ.

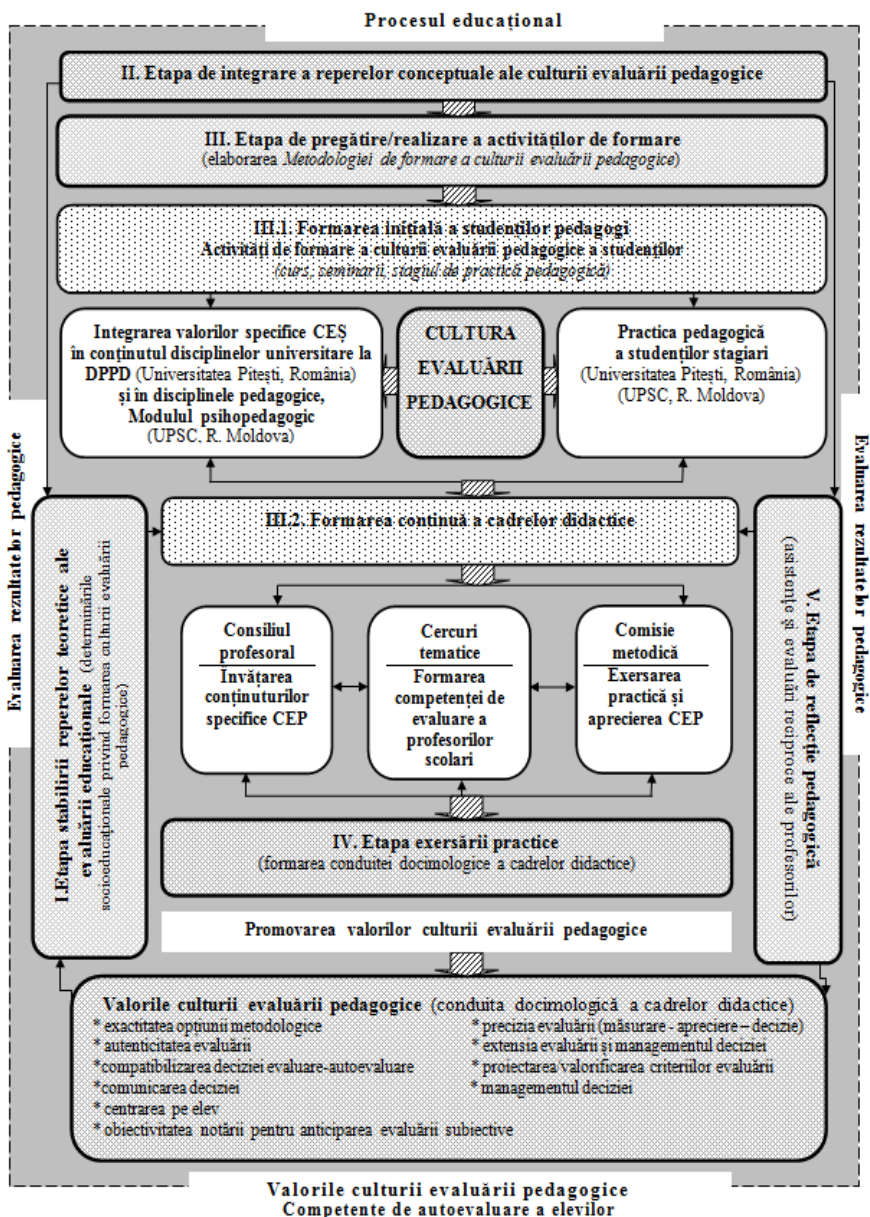


Fig. 4. Demersul strategic de formare a culturii evaluării pedagogice

**II. Etapa de integrare a reperelor conceptuale** a presupus valorificarea elaborărilor teoretice și praxiologice în practica formării inițiale și continue a cadrelor didactice în perspectiva promovării valorilor culturii evaluării pedagogice.

**III. Etapa de pregătire pentru activitățile de formare a studenților și profesorilor școlari** s-a concretizat în elaborarea *Metodologiei de formare a culturii evaluării pedagogice* ce a inclus un sistem de activități de învățare a teoriei și practicii evaluării pentru formarea (inițială și continuă) a cadrelor didactice, valabilă și pentru studenții stagiați în perspectiva formării CEP.

**III. 1. Formarea inițială a studenților pedagogi de la DPPD** a fost planificată și realizată prin intermediul unui bloc de conținut privind *Cultura evaluării pedagogice*. În demersul experimental s-a insistat pe integrarea conținuturilor pedagogice specifice culturii evaluării pedagogice la Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic (DPPD), Pitești, România, și la UPS „I. Creangă” din Chișinău, R. Moldova prin intermediul aceluiași discipline pedagogice la catedra *Științe ale educației* ținute în perioada vizată a experimentului.

**Valorile culturii evaluării pedagogice devenite și variabile ale cercetării** sunt formulate pentru aprecierea conduitei docimologice a profesorilor școlari în cadrul activităților posibilă prin aplicarea indicatorilor și a criteriilor de apreciere a gradului de formare a valorilor culturii evaluării pedagogice.

**III. 2. Etapa de formare continuă a cadrelor didactice** a fost realizată prin participarea profesorilor școlari din eșantionul experimental al cercetării la ședințele tematice și seminariile metodologice cu genericul *Formarea la profesori a culturii evaluării pedagogice*, în cadrul cărora au fost discutate teme specifice CEP privind (1) *esența și conținutul CEP*; (2) *proiectarea strategiilor evaluative* și (3) *aprecierea CEP a cadrelor didactice*; (4) *descrierea CEP a elevilor în planul valorilor specifice*.

În anul de studii 2011-2012 au fost organizate ședințe periodice cu profesorii incluși în grupul experimental al cercetării, scopul fiind promovarea valorilor culturii evaluării pedagogice și asigurarea calității procesului de învățământ. **Specifice organizării ședințelor cadrelor didactice școlare** în România sunt *Cercurile tematice*, în Republica Moldova se practică *Consiliile profesionale*. Aceste ședințe regulate au constituit foruri de apreciere/critică/validare constructivă a conținuturilor specifice CEP. În cadrul cercurilor tematice, a consiliilor profesionale sunt prezentate comunicări tematice privind CEP, prin care sunt promovate valorile CEP, în raport de care sunt proiectate/realizate acțiunile de dezvoltare profesională a cadrelor didactice.

**IV. Etapa exersării practice** s-a realizat pentru formarea profesională continuă prin *cercul pedagogic* și *consiliile metodice* care implică schimbul de practici pozitive și actualizarea strategiilor evaluative prin variate forme, cum ar fi activități demonstrative la subiecte concrete; prezentări (Resurse Multimedia, Power Point ș.a.) etc. la nivel inter- și transdisciplinar. Participarea la consiliile metodice sau la seminariile metodologice constituie forme eficiente de formare profesională pentru actorii educaționali (personalul didactic, elevii).

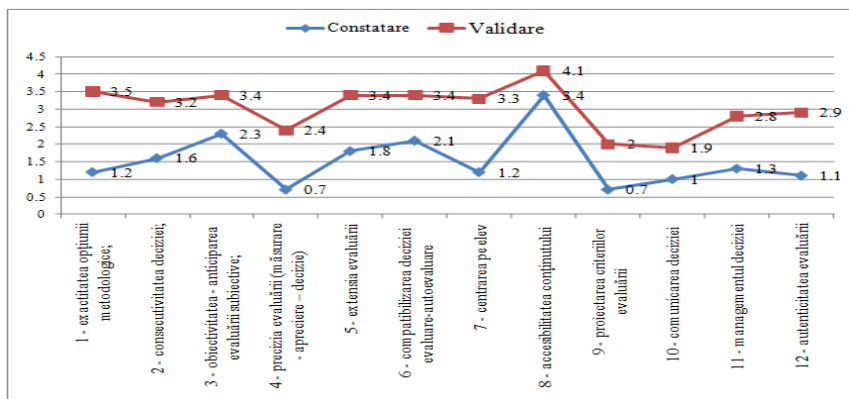


Fig. 5. Valori comparate ale culturii evaluării pedagogice a profesorilor școlari (grup experimental, constatare-validare)

Interpretarea rezultatelor fișei de evaluare a conduitei docimologice a profesorilor școlari și a studenților la etapa de validare (Fig. 5) s-a realizat prin compararea datelor subiecților în vederea evaluării nivelului de formare a culturii evaluării pedagogice în cadrul celor două etape experimentale.

Tabelul 2.

Date statistice comparate ale valorilor CEP a profesorilor școlari

Itemii		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Constatare	t	0,8	0,8	0,7	0,3	0,7	0,7	0,7	0,3	0,3	0,1	0,3	1,4
	Probabilitatea	0,8	0,8	0,9	0,7	0,9	0,9	0,9	0,7	0,7	0,9	0,7	0,1
Validare	t	3,6	4,6	2,8	5,7	3,7	3,4	3,3	2,7	4,0	3,0	2,7	2,3
	Probabilitatea	0,1	0	0,1	0	0,1	0,1	0	0,1	0	0	0,1	0,1

Diferențele de medii constatate (Tab. 2) la compararea grupurilor eșantionului de profesori în cadrul etapelor de constatare și validare a experimentului pedagogic au scos în evidență rezultate validate statistic indicate în figurile ce urmează, susținute de dinamica pozitivă a reprezentărilor profesorilor despre erorile evaluării și cultura evaluării pedagogice. Indiferent de acțiunile de promovare a valorilor CEP se atestă anumite opinii ce subliniază faptul, că fenomenele evaluării subiective mai rămân totuși un flagel al procesului de învățământ ce necesită abordare distinctă, profesorii referindu-se și la *fenomenul copiatului*.

**V. Etapa de reflecție pedagogică** s-a dezvoltat prin asistențe și evaluări reciproce ale profesorilor școlari la activitățile didactice.

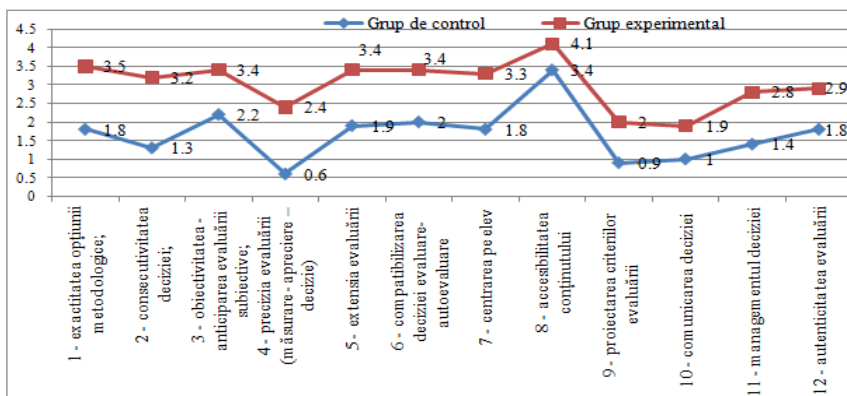


Fig. 6. Valori comparate ale culturii evaluării pedagogice a profesorilor școlari (grup de control- grup experimental, validare)

Valorile medii înregistrate în figura 5 demonstrează diferențe evidente pentru subiecții grupului experimental pentru toate valorile culturii evaluării pedagogice. Experimentul pedagogic a permis nu doar diagnosticarea gradului de obiectivitate în evaluare și aprecierea nivelului de cultură a evaluării pedagogice a cadrelor didactice, ci a facilitat proiectarea formării CEP la studenți și profesorii școlari.

**Strategiile de corectare a intervenției factorilor perturbatori în evaluarea pedagogică** sunt: cunoașterea factorilor perturbatori ai evaluării; realizarea evaluării în acord cu obiectivele; aplicarea unor instrumente riguroase de verificare; combinarea metodelor de evaluare pentru asigurarea unor judecăți de valoare corecte; diversificarea metodelor de evaluare; informarea elevilor asupra obiectivelor evaluării; practicarea unei evaluări transparente (prezentarea criteriilor de evaluare, utilizarea baremelor de corectare, etc.); verificarea periodică și informarea elevilor asupra progreselor; dezvoltarea capacității de autoevaluare.

*Dintre valorile culturii evaluării pedagogice cel mai dificil de dezvoltat în cadrul programului de formare au fost următoarele valori: consecutivitatea deciziei, precizia evaluării, compatibilizarea deciziei evaluare-autoevaluare.*

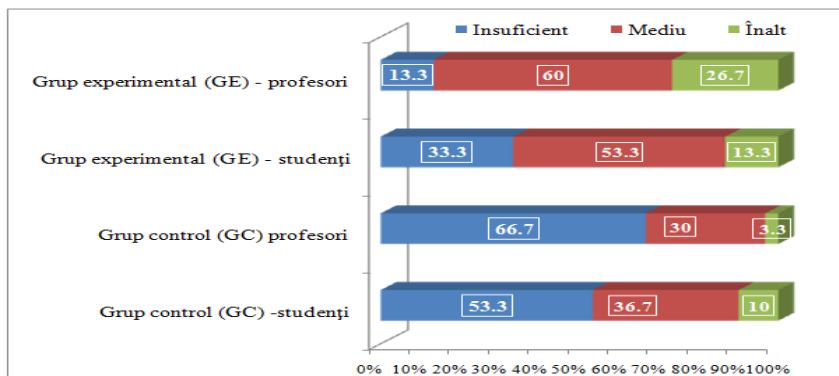


Fig. 7. Niveluri comparate de formare a CEP a profesorilor și a studenților pedagogi (validare)

Comparând rezultatele grupurilor experimentale și de control ale subiecților cercetării la etapa de validare (Fig. 7) **nivelul înalt al culturii evaluării pedagogice**, se înregistrează la 26,7% de profesorii GE și 13,3% din studenții GE. Respondenții demonstrează pregătire docimologică temeinică, asigurând transparență în evaluare asigură formarea la elevi a competenței de autoevaluare.

**Nivelul mediu de cultură a evaluării pedagogice** au înregistrat 60% de profesori și 53,3 % de studenți, GE, în comparație cu 30 % (profesori) și 36,6 % (studenți) din GC, demonstrând că optează și reușesc în evaluarea obiectivă. În anumite cazuri, se lasă influențați, deși cunosc factorii de variabilitate în aprecierea rezultatelor școlare, nu întotdeauna țin seama de influența nocivă a acestora. Recomandăm cadrelor didactice cu nivelul mediu al CEP consecvență în respectarea principiului de corelare a rezultatelor școlare cu obiectivele proiectate.

Constatăm faptul, că 13,3% din profesorii școlari și 33, 3 % dintre studenții pedagogi au totuși, serioase probleme de ordin docimologic, înregistrând un **nivel insuficient al culturii evaluării pedagogice**, ceea ce presupune o revedere a stilului de evaluare și consultarea specialiștilor din domeniu practicii inovative în evaluare.

Rezultatele obținute din aplicarea metodelor de calcul statistic au dovedit prin diferențele semnificative înregistrate eficiența *Demersul strategic de formare a CEP* prin îmbunătățirea **competențelor de evaluare ale profesorilor** în termeni de *cultură a evaluării pedagogice*.

## CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI:

Cercetarea pedagogică consacrată studierii evaluării pedagogice a contribuit la dezvoltarea teoriei și practicii educaționale prin poziționarea conceptuală asupra culturii evaluării pedagogice și prin validarea experimentală a Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea erorilor aferente procesului de învățământ sintetizate în *concluziile*:

Un scop orientativ în traseul investigațional a constituit studierea multiplelor abordări ale evaluării pedagogice în literatura de specialitate, ce a condus la focalizarea pe conceptul de *cultură a evaluării pedagogice* ca soluție a problemei prevenirii evaluării subiective. **Au fost identificate fundamentele teoretice ale culturii evaluării pedagogice** care au fost integrate într-un sistem coerent axat pe teorii, modele și principii ale evaluării: *continuității, ireversibilității, optimizării, ordinii, echi-finalităților* pentru realizarea funcțiilor evaluării: *de control, de transmitere, de reglare/autoreglare (adaptare/ameliorare), de transformare, de codificare/decodificare socioafectivă*. În acest context a fost reflectată tendința docimologiei de asigurare a dispozitivului evaluativ necesar evaluării obiective.

**S-a demonstrat științific** că fenomenele pedagogice de evaluare subiectivă, înregistrate în procesul de învățământ, pot fi prevenite prin promovarea și formarea culturii evaluării pedagogice. Prin urmare, rezumând asupra cercetării paradigmei docimologice actuale, **a fost definit termenul cultura evaluării pedagogice (CEP)** cu largi valențe formative prin care înțelegem un construct teoretic, congruent, intern și coextensiv regulilor științifice privind conduita docimologică în mediul educațional ce asigură realizarea funcțiilor evaluării pedagogice prin: **(a) calitatea procesului de evaluare a rezultatelor școlare**, interpretată la nivelul aplicării principiilor evaluării școlare obiective, a utilizării indicatorilor CEP și a criteriilor evaluării obiective de natură *psihopedagogică, docimologică și sociologică*, aplicarea cărora permite proiectarea strategiilor moderne de evaluare și anticipează apariția fenomenelor evaluării subiective și **(b) calitatea produselor evaluării școlare** în termeni de valori intelectuale și valori ale CEP definite din perspectiva profesorului și a elevilor în scopul autoevaluării autonome.

În contextul discursului științific despre cultura evaluării pedagogice **au fost elaborate și întemeiate științific principiile evaluării pedagogice**: *principiul atitudinii profesioniste față de evaluat, a abordării actului evaluativ orientat spre măsurarea competențelor, principiul formulării deciziei prin judecăți de valoare despre semnificația calitativă a rezultatelor școlare, principiul evidenței sociale a gradului de integrare a elevilor prin reușita individuală, principiul monitorizării*

*progresului individual al elevilor*, ce crează premise cadrelor didactice pentru planificarea procesului evaluării și elaborarea regulilor de conduită docimologică.

În scopul întemeierii științifice a termenului pedagogic *cultura evaluării pedagogice* din perspectivă epistemologică, pragmatică, operațională și metodologică **au fost elaborați și valorificați practic indicatorii culturii evaluării pedagogice** ce vizează caracteristici cu valoare de descriptori care pot fi utilizați pentru interpretarea actului evaluativ: *conceperea formelor și instrumentelor de evaluare a rezultatelor școlare conform cerințelor actuale, descrierea rezultatelor școlare inițiale pentru a aprecia performanțele de reper în realizarea obiectivelor, abordarea elevilor în actul de evaluare în raport de rezultate, orientarea elevilor spre autoevaluare, evidența corelației funcționale între funcțiile, obiectul evaluării și strategiile evaluative, aprecierea gradului de realizare a obiectivelor operaționale, enumerarea caracteristicilor privind calitatea procesului de învățare, informare despre caracteristicile produsului învățării elevilor (control-autocontrol, compararea notei atribuite de profesor și a notei rezultate din autoevaluarea elevului, precizarea privind evoluția individuală, utilizați pentru a descrie comportamentul deontologic al profesorilor în cheia valorilor specifice culturii evaluării pedagogice.*

Examinarea practicilor educaționale de asigurare a calității evaluării pedagogice pe a contribuit la **formularea criteriilor evaluării obiective** grupate pe categorii de natură **psihopedagogică**: *asigură corelația obiective-probe de evaluare în conceperea procesului evaluativ, gradul de cuprindere, motivare și stimulare a elevilor în evaluare, gradul de cuprindere a conținuturilor de evaluat, consumă rațional timpul rezervat evaluării*; de natură **docimologică**: *exclde factorii provocatori de subiectivism în evaluare, apreciază nivelul performanței în învățare a elevilor prin formularea calificativelor de evaluare, formulează probleme individuale de învățare și direcții de recuperare și de natură **sociologică**: ierarhizează elevii în grupul școlar în raport de rezultatele școlare, care permit profesorilor aprecierea calității evaluării în sensul exploatării maximale a resurselor posibile în vederea obținerii efectelor proiectate – performanța școlară.*

Pentru a releva caracteristicile comportamentului profesional al cadrelor didactice în situații pedagogice de evaluare **au fost elaborate și descrise valorile culturii evaluării pedagogice, definite din perspectiva profesorului** (*precizia evaluării prin măsurare-apreciere-decizie, exactitatea opțiunii metodologice, autenticitatea evaluării, extensia evaluării și managementul deciziei, compatibilizarea deciziei evaluare-autoevaluare, obiectivitatea evaluării pentru anticiparea evaluării subiective, proiectarea/valorificarea criteriilor evaluării,*



comunicarea deciziei, managementul deciziei, centrarea pe elev) și din perspectiva elevilor (comportamente afective, cognitive psihomotrice observabile, cooperarea cu profesorul, mulțumirea din tranzacția școlară în vederea obținerii notei, acord în raport cu decizia despre nota acordată de profesor, cunoașterea criteriilor de evaluare, percepția progresului individual, sentimentul realizării de sine în grupul școlar, imaginea de sine satisfăcătoare). Calitatea evaluării se repercutează direct asupra capacității de autoevaluare a elevului, cultivând motivația pentru învățare și atitudinea responsabilă față de propria activitate, întrucât „evaluarea școlară stă sub semnul valorii și valorizării și nimic din ceea ce se întâmplă în acest spațiu nu scapă exercițiului axiologic, de atribuire a valorii, menționând faptul că evaluarea este actul de valorizare ca semn al semnificării pedagogice” [45, p. 417-424].

**Implementarea Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice** (DSFCEP) pentru prevenirea evaluării subiective, organizat pe etape de dezvoltare a acțiunilor experimentale în procesul de pregătire profesională inițială și continuă a cadrelor didactice, **a produs valori medii comparativ sporite descrise în termeni de valori ale culturii evaluării pedagogice**, rezultate din acest proces, furnizând suficiente dovezi de validare a preceptelor teoretice privind Modelul teoretic al culturii evaluării pedagogice. Conștientizarea de către cadrele didactice a necesității de formare continuă a culturii evaluării pedagogice la nivelul sistemului de valori docimologice, recunoscute în teoria și practica școlară, constituie miza promovării culturii evaluării pedagogice în mediul școlar prin intermediul strategiilor alternative și complementare de evaluare, ce conduc indubitabil la dezvoltarea competenței de autoevaluare a elevilor. Urmare logică a coerenței acțiunilor de evaluare corelate cu autoevaluarea asigură realizarea funcției de reglare a procesului educațional, cunoașterea progreselor elevilor și predicția rezultatelor probabile în secvențele următoare ale activității, deoarece cunoașterea, diagnosticarea și prognosticarea reprezintă sensul deplin al culturii evaluării pedagogice ce orientează și stimulează activitatea de învățare autonomă a elevilor.

**Problema științifică soluționată în cercetare** constituie: stabilirea reperelor teoretice ale evaluării pedagogice în evoluția paradigmei docimologice; conceptualizarea evaluării obiective în cadrul Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice; elaborarea principiilor evaluării obiective și a criteriilor evaluării culturii evaluării pedagogice, a indicatorilor și a valorilor specifice culturii evaluării pedagogice; prevenirea/excluderea erorilor în evaluarea pedagogică prin Demersul strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice.

## RECOMANDĂRI:

Rezultatele cercetării teoretico-experimentale demonstrează valoarea teoretică a Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice și necesitatea includerii finalităților de studiu, a competențelor și a conținuturilor specifice CEP în curriculumul de pregătire profesională a studenților pentru profesia didactică și în sistemul de formare continuă a cadrelor didactice.

**Conceptorilor de curriculum:** asigurarea unui proces calitativ de învățământ în cadrul căruia să se regăsească conținuturi educaționale însoțite de activități aferente culturii evaluării pedagogice, care să anticipeze fenomene de evaluare subiectivă; proiectarea din perspectiva formării competențelor profesionale specifice (competența evaluativă, tehnologică și decizională).

**Studenților pedagogi:** experimentarea valorilor culturii evaluării pedagogice în cadrul practicii profesionale, valorizarea principiilor, a criteriilor și a indicatorilor evaluării obiective în autoevaluarea culturii evaluării pedagogice în termeni de valori specifice.

**Cadrelor didactice:** valorificarea oportunităților de aplicare adecvată a strategiilor evaluative pentru realizarea funcțiilor educației, în general, și a evaluării, în particular; promovarea valorilor culturii evaluării pedagogice prin activitățile instructive și educative; adoptarea strategiilor evaluative adecvate situațiilor de învățare, implementarea principiilor evaluării obiective, valorificând criteriile și indicatorii culturii evaluării pedagogice, utilizarea oportunităților parteneriatului educațional în vederea cooperării cu părinții și elevii pentru prevenirea erorilor evaluării, a promovării valorilor culturii evaluării pedagogice. În cadrul instruirii continue a cadrelor didactice școlare propunem integrarea în programul de formare a modului cultura evaluării pedagogice.

**Cercetătorilor în domeniu:** rezultatele cercetării privind cultura evaluării pedagogice pot fi utilizate în perspectiva proiectării investigațiilor pe noi dimensiuni ale culturii evaluării pedagogice și ale dezvoltării profesionale a cadrelor didactice.

## BIBLIOGRAFIE

1. Andrițchi V. Fundamente teoretice și metodologice ale managementului resurselor umane în învățământul preuniversitar. Teză de dr.hab. în pedagogie, Chișinău, 2012. 333 p.
2. **Apetroaiei (Oproiescu) A. Considerații actuale privind evaluarea școlară. În: Cultura profesională a cadrelor didactice. Materialele Simpozionului Științific Internațional, Chișinău. 2013. p. 535 - 539**
3. **Apetroaiei (Oproiescu) A. Diversificarea metodelor utilizate în evaluare. În: Revista de informație și cultură: Catedra. Argeș: Casa Corpului Didactic, 2013, nr.82, p. 8-10**
4. **Apetroaiei (Oproiescu) A. Factori generatori de erori în procesul de evaluare. În: Scientifique Buletin, Education Sciences Series Buletin Scientifique, University of Pitesti, România: Pitesti, 2014. p. 123-133**
5. **Apetroaiei (Oproiescu) A. Metodologia de formare a culturii evaluării pedagogice. Tipografia UPSC, 2015. 150 p.**
6. **Apetroaiei A. Modelul conceptual al culturii evaluării pedagogice. În: Revista de Științe Socioumane nr. 1 (32), 2016. p. 120-128**
7. **Apetroaiei A. Noua relație profesor-elev în evaluarea școlară. În: Materialele Conf. Șt. Internaț. Pitesti, 2006, p. 54 – 60**
8. **Apetroaiei A. Obiectiv și subiectiv în actul evaluării. În: Revista de informație și cultură: Catedra. Argeș: Casa Corpului Didactic, 2015, nr.92, p. 5-9.**
9. **Apetroaiei A. Practici educaționale de asigurare a calității evaluării școlare pe plan global și național. În: Revista de profil Bălți, 2015. p. 12-16.**
10. **Apetroaiei A. Tradițional și modern în evaluarea pedagogică. În: Analele doctoranzilor. Probleme actuale ale științelor umanistice. Volumul XIII. Partea I. Tipografia UPSC. Chișinău. 2014. p. 266-272**
11. Bălan I. Fundamente pedagogice de aplicare a metodelor real – active în formarea inițială a cadrelor didactice. Teza de doctor în pedagogie. Chișinău: 2012. 180 p.
12. Bocoș M. Instruirea interactivă. Editura Polirom. 2013. 470 p.
13. Bocoș M., Jucan D. Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor. Pitesti: Paralela 45, 2010. 237 p.
14. Callo T. (coord.) et.al. Educația centrată pe elev. Ghid metodologic. Chișinău: Print-Caro, SRL, 2010. 171 p.
15. Cerghit I. Sisteme de instruire alternative și complementare. Stiluri și strategii. Iași: Polirom, 2008. 400 p.
16. Ciocănel C. Autoevaluarea din perspectiva calității educației. București: Agora, 2013. 263 p.
17. Clița O., Guiu G., Ignat A. Considerații asupra evaluării cadrelor didactice din învățământul preuniversitar. În: Cultura profesională a cadrelor didactice. Exigențe actuale. Materialele Simpozionului Științific Internațional, Chișinău. 2013. p. 248 - 254
18. Codul Educației al Republicii Moldova (2014) [http://particip.gov.md/public/documente/137/ro\\_1319\\_3.-Proiectul-Codului-educatiei.pdf](http://particip.gov.md/public/documente/137/ro_1319_3.-Proiectul-Codului-educatiei.pdf) (vizitat 4.01.15)
19. Cojocar V. Diagnosticarea pedagogică ca factor de eficientizare a managementului instituțional. Teza de doctor în pedagogie. Chișinău: 2013. 140 p.
20. Cojocar V. Gh. Calitatea în educație. Managementul calității. Chișinău: UPSC, 2007. 268 p.
21. Cojocar V. Gh., Cojocar V. Instruire interactivă prin e-learning. Chișinău: UPSC, 2013. 204 p.
22. Cojocar V. Teoria și metodologia transferului inovational în învățământul superior. Chișinău: Pontos, 2010. 244 p.
23. Cojocar-Borozan M. Teoria culturii emoționale. Studiu monografic asupra cadrelor didactice. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2010. 239 p.
24. Cojocar-Borozan M., Papuc L., Sadovei L., Ovcerenco N. Fundamentele științelor educației. Manual universitar. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2014, 446 p.
25. Concepția evaluării rezultatelor școlare, aprobată de Colegiul Ministerului Educației nr.12.2 din 26 octombrie 2006. (Coord: Vl. Pâslaru, I. Achiri, V. Cabac et al) Raportul de țară cu privire la Procesul Bologna, 2005, <http://www.edu.ro/index.php/articles/text/8411>

26. Crețu R.Z. Evaluarea personalității. Modele alternative. Iași, Polirom, 2005. 240 p.
27. Cristea S. Dicționar enciclopedic de pedagogie. Vol.1. Didactica Publish House, 2015. 830 p.
28. Cristea S. Fundamentele pedagogiei. Iași: Polirom, 2010. 396 p.
29. Cristea S., Cojocaru-Borozan M., Sadovei L., Papuc L. Teoria și praxiologia cercetării pedagogice, București: EDP. 2016. 398 p.
30. Cucuș C. Teoria și metodologia evaluării. Iași: Polirom, 2008. 272 p.
31. Cucuș C. Pedagogie. Ediția a III-a revazută și adăugită. Iași, Polirom, 2014. 452 p.
32. Cuznețov L. Educație prin optim axiologic. Chișinău: Primex-com SRL. 2010.159 p.
33. Dumitriu C. Teoria și practica evaluării. Iași: PIM, 2009. 252 p.
34. Frunză V. Evaluare și comunicare în instruire. Constanța: Ovidius University Press, 2007. 271 p.
35. Fusa C. Evaluarea în învățământ. Curs universitar. Bălți, 2015. 179 p.
36. Găbureanu S. Optimizarea strategiilor de formare și dezvoltare profesională a cadrelor didactice. Rezumatul tezei de doctorat. București, 2013. 20 p.
37. Ghidul Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității în unitățile de învățământ preuniversitar. București: Agenția Română de asigurare a Calității în învățământul preuniversitar. www.edu.ro/ARACIP, 2015.
38. Ghiurcuța L. Managementul performanței. București, 2010. 156 p.
39. Godeanu F., Roșcan D. Formarea continuă a personalului didactic. Iași: Lumen, 2010. 127 p.
40. Legea nr. 87/13.04.2006, cu modificările ulterioare, privind asigurarea calității educației <http://www.edums.ro/precizari%20ARACIP2008.pdf>
41. Manolescu M. Activitatea evaluativă: cogniție și metacogniție. București, Ed. Meteor, 2004. 205 p.
42. Manolescu M. Evaluarea școlară – un contract pedagogic. București: Fundația culturală „D. Bolintineanu”, 2002. 247 p.
43. Manolescu M. Evaluarea școlară. Metode, tehnici, instrumente. Ed.: Meteor Press, București, 2005. 95 p.
44. Manolescu M. Teoria și metodologia evaluării. București: Editura Universitară, 2010. 328 p.
45. Marin M., Gaiciuc V., Popovici A. ș.a. Evaluare criterială prin descriptori în învățământul primar. Ghid metodologic. Chișinău, IȘE, 2015. 86 p.
46. Marinescu M. Tendințe și orientări în didactica modernă. București: EDP. 2007. 152 p.
47. Metodologia de evaluare a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ superior și de formare continuă. www.edu.md/ANACIP (vizitat 9.01.16)
48. Minder M. Didactica funcțională. București: Asociația de științe din România, 2011. 394 p.
49. Nastas Sv. Conceptualizarea conexiunii inverse în procesul de evaluare a rezultatelor școlare. Teză de doctor în pedagogie. Chișinău, 2013. 149 p.
50. **Oproiescu A. (Apetroaei A.) Cultura evaluării pedagogice. Teorie și praxiologie, 2016. 200 p.**
51. Pâslaru VI. Evaluarea în învățământ. Orientări conceptuale, Chișinău, 2002. 112 p.
52. Platon C. Evaluarea calității în învățământul universitar. Chișinău: CEP USM, 2005, 276 p.
53. Potolea D., Manolescu M. Teoria și practica evaluării educaționale. București, Ed. Universitară, 2005. 213 p.
54. Radu I. Evaluarea în procesul didactic. București, EDP, 2007, 288 p
55. Rotaru I. Competența de evaluare. Reșița: Eftimie Murgu, 2011. 335 p.
56. Șevciuc M., Hussam et al. Training of teachers: efficiency and perspectives. În: Revista „Studia Universitatis Moldaviae”, Seria „Științe ale Educației”, Chișinău, 2013, №5(65), p.37-43
57. Șevciuc M. I. Triboi. Metodologia cercetării și statistica aplicată în psihologie și pedagogie. Chișinău: CEP USM, 2013, 160 p.
58. Stan C. Teoria evaluării didactice. Cluj-Napoca: Universitatea „Babeș Bolyai”. 2010. 98 p.
59. Sadovei L. Formarea competenței de comunicare didactică prin modulul pedagogic universitar, Teza de doctor în pedagogie. Chișinău, UPS „Ion Creangă”, 2008. 157 p.
60. Voiculescu E. Factorii subiectivi ai evaluării școlare. Cunoaștere și control. București: Ed. Aramis, 2007. 192 p.

**ADNOTARE**  
**OPROIESCU (Apetroaiei) Ana,**  
**Formarea culturii evaluării pedagogice**

**Teză de doctor în științe pedagogice, Chișinău, 2016**

**Structura tezei** include introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 200 surse, adnotare (română, engleză, rusă), concepte – cheie (română, engleză, rusă), glosar de termeni, lista abrevierilor, 150 de pagini text de bază, 32 de tabele, 25 de figuri, 10 anexe.

**Publicații la tema tezei:** 10 lucrări științifice.

**Concepte-cheie:** evaluare, cultura evaluării pedagogice (CEP), evaluare subiectivă, erori ale evaluării, competența de evaluare pedagogică.

**Domeniul de studiu:** Teoria generală a educației.

**Scopul investigației:** elaborarea reperelor teoretice și metodologice ale formării culturii evaluării pedagogice. **Obiectivele cercetării:** determinarea reperelor teoretice ale evaluării pedagogice în evoluția paradigmei docimologice; elucidarea factorilor generatori de erori a fenomenelor evaluării subiective și a implicațiilor psihopedagogice ale erorilor evaluării asupra performanțelor școlare; poziționarea conceptuală asupra evaluării obiective în cadrul Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice (MTCEP) elaborat în baza principiilor evaluării obiective, a criteriilor și a indicatorilor CEP reflectați în valori specifice CEP; diagnosticarea pedagogică a obiectivității profesorilor în evaluare; elaborarea și validarea experimentală a Demersului strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective (DSFCEP) în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice.

**Noutatea și originalitatea științifică a investigației** este obiectivată în poziționarea conceptuală asupra evaluării obiective în cadrul Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice (MTCEP); elaborarea principiilor evaluării obiective, a criteriilor și a indicatorilor CEP reflectați în valorile specifice CEP; descrierea și argumentarea importanței valorilor CEP pentru dezvoltarea competenței evaluative a cadrelor didactice.

**Problema științifică soluționată în cercetare** constituie: stabilirea reperelor teoretice ale evaluării pedagogice în evoluția paradigmei docimologice; conceptualizarea evaluării obiective în cadrul Modelului teoretic al culturii evaluării pedagogice; elaborarea principiilor evaluării obiective și a criteriilor evaluării CEP, a indicatorilor și a valorilor specifice CEP; prevenirea/excluderea erorilor în evaluare pedagogică prin Demersul strategic de formare a culturii evaluării pedagogice pentru prevenirea evaluării subiective în perspectiva asigurării eficienței profesionale a cadrelor didactice.

**Semnificația teoretică a cercetării** este justificată de: determinarea fundamentelor teoretice ale evaluării educaționale în evoluția paradigmei docimologice prin abordarea integrată a predării-învățării-evaluării școlare; elucidarea factorilor generatori de erori în evaluare, a fenomenelor evaluării subiective și a impactului erorilor evaluării asupra eficienței profesionale a cadrelor didactice; crearea noilor cunoștințe științifice în domeniul *Teoria evaluării pedagogice*.

**Valoarea aplicativă a rezultatelor cercetării** constă în: stabilirea gradului de obiectivitate a profesorilor pentru prevenirea erorilor în evaluare; utilizarea criteriilor și indicatorilor CEP în evaluarea/autoaprecierea profesională a cadrelor didactice; elaborarea, implementarea și validarea experimentală a DSFCEP pentru anticiparea evaluării subiective ce asigură realizarea optimă a funcțiilor evaluării; descrierea reprezentărilor profesorilor despre CEP și formularea sugestiilor metodologice privind excluderea erorilor în evaluare prin integrarea valorilor CEP în conduita profesională a cadrelor didactice contemporane; interpretarea rezultatelor experimentale obținute din aplicarea DSFCEP.

**Implementarea rezultatelor științifice** a fost realizată prin expunerea rezultatelor teoretice și praxiologice ale cercetării la conferințe naționale și internaționale și experimentarea acestora în instituțiile de învățământ din România și Republica Moldova în anii 2009 - 2015.

## АННОТАЦИЯ Опроску (Апетраей) Ана

### Формирование культуры педагогического оценивания Диссертация кандидата педагогических наук, Кишинёв, 2016

**Структура диссертации содержит:** введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиографию из 200 источников, аннотацию на румынском, русском и английском языках, список аббревиатур, 150 страниц текста, 32 таблиц, 25 фигур, 10 приложений.

**Публикации по теме исследования:** 10 научных работ.

**Ключевые понятия:** оценивание, культура педагогического оценивания (КПО), субъективное оценивание, ошибки педагогического оценивания, компетентность оценивания.

**Область исследования:** Общая теория воспитания.

**Цель исследования:** разработка теоретических и методологических основ формирования КПО. **Задачи исследования:** определение теоретических основ парадигмы педагогического оценивания в эволюции; описание факторов ведущих к возникновению ошибок оценивания, феноменов субъективного оценивания и педагогическое влияние ошибок оценивания на школьной успеваемости; переосмысление концепции объективного оценивания в разработанной Теоретической модели культуры педагогического оценивания (ТМКПО) на основе принципов объективного оценивания и показателей КПО отраженных в ценностях культуры педагогического оценивания; педагогическая диагностика объективности учителей в оценивании результатов обучения; разработка и экспериментальная проверка эффективности Стратегии формирования культуры педагогического оценивания (СФКПО) для обеспечения профессиональной эффективности учителей.

**Научная новизна и оригинальность исследования** заключается в: переосмыслении концепции объективного оценивания в разработанной ТМКПО; разработке и научном обосновании принципов объективного оценивания и показателей культуры педагогического оценивания, в аргументации важности ценностей КПО для развития компетентности учителей в оценивании.

**Научная проблема, разрешенная в данном исследовании** представлена определением теоретических основ парадигмы педагогического оценивания; концептуальным переосмыслением объективности оценивания отраженном в ТМКПО; разработкой принципов объективного оценивания и показателей отражающих в специфических ценностях КПО; предотвращением ошибок оценивания посредством СФКПО в перспективе обеспечения профессиональной эффективности учителей.

**Теоретическая значимость исследования** аргументирована определением научных основ парадигмы педагогического оценивания в эволюции посредством педагогического комплексного подхода к обучению, изучению и оцениванию; отражением факторов ведущих к возникновению ошибок оценивания; описанием феноменов субъективного оценивания и педагогического влияния субъективного оценивания на школьной успеваемости; созданием новых научных знаний в области Теория педагогического оценивания.

**Прикладное значение исследования** заключается в: определении уровня объективности школьных учителей для предотвращения ошибок оценивания; *использовании* критериев и показателей культуры педагогического оценивания в профессиональном *самооценивании* учителей; разработке и экспериментальной проверке СФКПО для предотвращения субъективного оценивания и реализации функций оценивания; описании представлений учителей об КПО и разработке методических рекомендаций в плане предотвращения ошибок оценивания посредством внедрения ценностей КПО в профессиональное поведение современных учителей; интерпретация результатов экспериментального исследования выявленных в процессе внедрения СФКПО.

**Внедрение научных результатов** производилось посредством презентации теоретических и практических результатов исследования на международных и национальных конференциях и экспериментирования результатов исследования в учебных заведениях Румынии и Республике Молдова с 2009 по 2015 год.

## ANNOTATION

Oproiescu (Apetroaiei) Ana,

### Formation of the Pedagogical Evaluation Culture

Doctoral dissertation in pedagogical sciences, Chisinau, 2016

**The dissertation structure** includes introduction, three chapters, general conclusion and recommendations, bibliography from 200 sources, annotation (Romanian, English, Russian), key – words (Romanian, English, Russian), terminological glossary, list of abbreviations, 150 basis text pages, 32 charts, 25 figures, 10 appendices.

**Publications on the dissertation theme:** 10 papers.

**Key-words:** evaluation, Pedagogical Evaluation Culture (PEC), subjective evaluation, errors of evaluation, competence of pedagogical evaluation.

**Field of study:** Pedagogy, General Theory of Education, Pedagogical Evaluation.

**The research purpose** is the Creating the epistemological, theoretical and methodological references of the formation Pedagogical Evaluation Culture. **The objectives of the research** aim: to determine the theoretical indicators of the educational evaluation in the development of the paradigm of assesment; to hilight the factors that generate the errors, the phenomena of the subjective evaluation and the psycho-pedagogical implications of the errors in evaluating the scholar performances; the conceptual positioning regarding the objective evaluation within the Theoretical Module of the Pedagogical Evaluation Culture (TMPEC) created based on the principles of the objective evaluation, of the PEC indicators reflected in values specific for the PEC; the pedagogical diagnostication of the teachers' objectiveness during the evaluations; the elaboration and the experimental validation of the Strategic Intercession of the formation of the Pedagogical Evaluation Culture for preventing the subjective evaluation (SIFPEC) towards ensuring the professional efficiency of the teaching staff.

**The scientific novelty and authenticity of the research** are focused on the conceptual positioning towards the objective evaluation within the Theoretical Model of the Pedagogical Evaluation Culture (TMPEC); the elaboration of the principles of the objective evaluation, of the PEC indicators reflected in specific PEC values; arguing the importance of the PEC values identified in the research, which ensures the development of the teaching staff's evaluating competence.

**The scientific problem solved in the research** is: establishing the theoretical indicators of the educational evaluation in the development of the paradigm of assesment; the conceptual positioning regarding the objective evaluation within the TMPEC; elaborating of the principles of the objective evaluation, of the PEC indicators and specific PEC values; preventing/exculding the errors from the pedagogical evaluation through SIFPEC for preventing the subjective evaluation towards ensuring the professional efficiency of the teaching staff.

**The theoretical signification of the research** is validated by: determining the theoretical bases of the educational evaluation in the development of the paradigm of assesment by approaching the inbuilt teaching-learning-evaluating scholar processes; highlighting the generating factors of the errors during evaluation, of the subjective evaluation phenomena and of the impact of the errors in evaluation towards the professional efficiency of the teaching staff; creating new scientific knowledge in the field of Pedagogical Evaluation Theory.

**The appliable value of the research results** consists of: establishing the level of objectiveness of the school teachers for preventing the errors during the evaluation; using the PEC criteria and indicators in the professional evaluation/self-assessment of the teaching staff; the experimental creation, implementation and validation of the SIFPEC for preventing the subjective evaluation, which ensures the optimal realization of the evaluation functions; describing the teachers' representations regarding PEC and formulating the methodological suggestions regarding the exclusion of the errors during evaluations by applying the PEC values in the professional behaviour of the modern teachers; interpreting the experimental results obtained after applying the SIFPEC.

**The implementation of the scientific results** was realized by presenting the theoretical and praxiological results of the research at national and international conferences and by practicing them in the educational institutions from Romania and the Republic of Moldova from 2009 through 2015.

**OPROIESCU (Apetroaiei) Ana**

**FORMAREA CULTURII EVALUĂRII PEDAGOGICE**

**Specialitatea 531.01 – Teoria generală a educației**

**AUTOREFERAT**

**al tezei de doctor în științe pedagogice**

---

Aprobat spre tipar 22.06.2016  
Hârtie ofset. Tipar ofset  
Coli de tipar: 2.0

Formatul hârtiei 60 x 84 1/16  
Tiraj: 30 ex.

---

Tipografia U.P.S. „Ion Creangă“, str. I. Creangă, 1, Chișinău, MD-2069